

Ministerie van Infrastructuur en
Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Kenmerk : 06.019
Onderwerp : uw kenmerk IENW/BSK-2020/91725 /
reactie op uw Ontwerp-Agenda voor het Waddengebied 2050

Bilthoven, 14 september 2020

Geachte lezer,

Algemeen

Sportvisserij Nederland is de nationale vertegenwoordiger van honderden hengelsportclubs en ruim 500.000 zeesport vissers. De Waddenzee is van oudsher van groot belang voor de sportvisserij¹. Een goede visstand en een goede toegankelijkheid van het gebied zijn voor onze sector onontbeerlijk. De visstand van de Waddenzee is echter 'sinds de jaren zeventig met 90% afgenomen', zo stelt uw Ontwerp-agenda voor het Waddengebied 2050² vast.

Sportvisserij Nederland neemt haar verantwoordelijkheid door in aansprekende projecten als Swimway Wadden Sea en de Vismigratierivier samen met NGO partners en overheden te werken aan het herstel van een gezonde visstand in een Rijke Waddenzee. Dan is het ronduit teleurstellend te moeten constateren dat specifieke beleidsdoelen voor een economisch duurzame sportvisserij volledig aan uw gebiedsvisie lijken te ontbreken. En daar waar de term recreatieve visserij wordt gebruikt wordt er enkel gerefereerd aan een niet selectieve en niet duurzame visserij met warnetjes, niet de hengelsport. Dit doet geen recht aan de maatschappelijke positie van onze sector.

Voornemen beëindiging aaswinning wadpieren

De Waddenzee speelt voor de Nederlandse hengelsportsector nog een andere wezenlijke rol. Ze is de bron van de wadpier, het belangrijkste zeeaas voor hengelsporters.

In de Ontwerp-agenda is het voornemen verwoord om de mechanische winning van wadpieren per 2030 te beëindigen.

*'Het beëindigen van de pierenwinning per 1 januari 2030 (er is al 30 jaar sprake van een uitsterf beleid). Er dienen nadere afspraken gemaakt te worden met de betreffende ondernemers'*²

De pierenmarkt wordt op dit moment in grote lijnen bediend door 2 bedrijven op het wad, Arenicola (wingebied Vlake van Kerken) en Rotgans (wingebied Balgzand).

In bijlage 1 treft u de onderbouwing aan op onze visie op uw voornemen om de mechanische pierenwinning in de Waddenzee te beëindigen.

¹ Waddenvisie 'Kerend tij' <https://www.sportvisserijnederland.nl/actueel/nieuws/10702/sportvisserij-op-de-wadden.html>

² Ontwerp-agenda voor het Waddengebied 2050
https://www.agendavoorhetwaddengebied2050.nl/fileadmin/content/ga_wadden2050/pdf/Ontwerp-Agenda_voor_het_Waddengebied_2050.PDF

Onze visie

Wanneer zou blijken dat de voorgenomen bedrijfsbeëindigingen effectief geen of slechts een bescheiden bijdrage leveren aan de hoofdoelstelling van duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee, dan verdient dit voornemen heroverweging.

Welnu, uit onze analyse blijkt geen overtuigende ecologische noodzaak om de winningen te beëindigen zoals door u beoogd. Er blijkt, gezien de beperkte ecologische hersteltijden van bevestigd gebied, slechts sprake te zijn van een geringe, hoogstwaarschijnlijk niet significante natuurimpact van deze winningen (Bijlage 1, De ecologische impact van de huidige pierenwinning). Daar staan een reeks aan negatieve effecten tegenover.

In onze visie kan er van beëindiging van de mechanische pierenwinning geen sprake zijn zonder alternatief. Dit zou immers uitmonden in een acuut gebrek aan Nederlands favoriete zeeaas, een aantasting van het sociaal-economische belang van de zeehengelsport, een ongeorganiseerde wildstekerij (en handel) met veel overlast, natuurschade en handhavingsperikelen en een toenemende import van exotische wormen uit Azië (Bijlage 1, Wat zijn de effecten van de voorgenomen beëindiging). Het perspectief op een economisch gezonde zeehengelsport dient gewaarborgd.

Alternatieven buiten kweek van wadpieren zijn weinig aantrekkelijk. Het gaat om ander aas voor een andere visserij³ of het betreft de import van exotische alternatieven, met de bijbehorende risico's voor het ecosysteem. Kweek van wadpieren voor de hengelsport is naar de huidige inzichten nog niet goed mogelijk. Nader onderzoek is daarvoor noodzakelijk, zowel om de technische uitdagingen te slechten als om de economische business case te onderbouwen (Bijlage 1, Alternatieven voor de huidige winning).

Het volledig schrappen van deze maatregel lijkt ons echter de beste stap. Mocht u daar niet toe bereid zijn, dan stellen wij **de volgende tekstuele aanpassing** van de Ontwerp-agenda voor: 'Het beëindigen van de pierenwinning per 1 januari 2030 (er is al 30 jaar sprake van een uitsterf beleid) **mits er een technisch en economisch haalbaar kweekalternatief beschikbaar is**. Er dienen nadere afspraken gemaakt te worden met de betreffende ondernemers.'

Wij zijn graag bereid een en ander in een gesprek nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Fred Bloot

Fred Bloot

Adjunct Directeur Sportvisserij Nederland,
President European Anglers Alliance (EAA)

Bijlage 1:Onderbouwing van onze visie

---

³ ter illustratie, https://www.sportvisserijnederland.nl/files/zvnl_8277.pdf

Bijlage 1   Onderbouwing van onze visie

Wat zijn de effecten van deze beëindiging ?

De effecten van de beëindiging van de mechanische wadpierwinning zijn divers, ingrijpend en lijken nog niet door alle betrokkenen te worden onderkend.

- Gedwongen beëindiging van de activiteiten van twee gezonde bedrijven, waarvoor een goede onderbouwing ontbreekt – zie verder Effecten pierenwinning
- Het ontzeggen van het belangrijkste zeeaas aan 500.000 zeesport vissers. Beschikbaarheid van goed zeeaas draagt op substantiële wijze bij aan een laagdrempelige gezonde buitensport met een economische waarde van honderden miljoenen euro's – niet in de laatste plaats in de Provincie Noord-Holland. Het perspectief op een economisch gezonde zeehengelsportsector dient gewaarborgd te blijven.
- Een toename van ongewenste import van met name Aziatische exotische wormen zoals op dit moment vooral te zien is op de Deense en Duitse markt, waar de mechanische winning van wadpieren al langer is verboden. In 2016 constateerden onderzoekers voor de NVWA: *'In Europe an increasing amount of marine worms is imported from other continents, in particular Asia, which has resulted in several successful introductions of invasive alien species. It is unknown if non-native invertebrates are also imported to the Netherlands.'*⁴ Bronnen in de handel bevestigen dat ook in Nederland gebruik wordt gemaakt van dergelijke importwormen. Tot nu toe is onbekend of dit heeft geleid tot een succesvolle vestiging van exoten, maar onder invloed van klimaatverandering kan dit risico toenemen. Dat de mogelijke effecten catastrofaal kunnen zijn (denk aan de Japanse oester) behoeft geen betoog.
- Een toename van ongeregelde handpierstekerij. Veel sportvissers zijn verknocht aan specifiek aas voor een specifieke visserij. Ook nu zijn er, op kleine schaal, handstekers actief om in hun eigen zeeaas te voorzien. Indien de 'ecosystem service' die het Wad aan de hengelsportsector levert verdwijnt, dan valt een forse toename van handpierstekerij te verwachten. In tegenstelling tot de mechanische winning gebeurt dit dan verspreid over het gebied op het drooggevalen wad, wat meer verstoring met zich meebrengt, zie ook Effecten pierenwinning. Na een verbod van de mechanische winning valt te voorzien dat pogingen om ook deze activiteiten te reguleren op weinig sympathie zullen kunnen rekenen en een forse handhavingsinspanning vereisen.

Deze negatieve effecten onderschrijven dat dit voorgenomen besluit een integrale toetsing van alle kosten en baten verdient. Daarbij behoort een nuchtere beantwoording van de vraag hoe zwaarwegend de ongewenste effecten zijn van de huidige winningen.

---

⁴ Risk assessment of live bait: Alien species in live bait used by anglers in the Netherlands <https://www.nvwa.nl/documenten/dier/dieren-in-de-natuur/exoten/risicobeoordelingen/risk-assessment-of-live-bait-alien-species-in-live-bait-used-by-anglers-in-the-netherlands>

De ecologische impact van de huidige pierenwinning

Het is wezenlijk om te onderkennen dat de winning van de wadpier in het natte plaatsvindt, zodat de natuur zo min mogelijk wordt verstoord. Dit lijkt verre te prefereren boven een over het gebied verspreide ongeregelde handpierstekerij. Ook roept het de vraag op waar deze winning in het natte negatief afwijkt van andere visserijvormen op het wad, zoals de intensief bedreven garnalenvisserij. Er wordt zeer duurzaam gewerkt bij de winning van wadpielen. In overleg met de Provincie worden al jarenlang telkens betere methoden toegepast met steeds minder milieueffecten. Die effecten zouden centraal moeten staan bij de afweging of er een afdoende zwaarwegende noodzaak bestaat om deze bedrijfsactiviteiten te beëindigen, met de daaraan verbonden maatschappelijke schade.

In Adviesrapport samenvatting Zeepierkweek 251018⁵, appendix I is een lange lijst van randvoorwaarden opgenomen waaraan de bedrijven dienen te voldoen om in de Waddenzee hun activiteiten te mogen ontplooiën. In totaal zijn er daarnaast door de jaren heen een twintigtal verbetermaatregelen getroffen, zowel in management als in technische zin (appendix II). Dit betreft gedateerde informatie van 2009, zodat een actueel overzicht van maatregelen waarschijnlijk uitgebreider zou zijn. Overbevissing van de wadpier is volgens hetzelfde rapport niet of nauwelijks mogelijk.

In 2019 heeft het bedrijf Arenicola een aanvulling op haar oorspronkelijke passende beoordeling laten uitvoeren door WMR⁶

Het aanvullende onderzoek bevestigt de conclusies van de Passende beoordeling uit 2009: *'dat gezien de duurzame werkwijze van Arenicola B.V., de lokale aard, de geringe mate van aantoonbare schade en het herstelvermogen van de bodemdiersoorten, zoals blijkt uit het sinds 2008 uitgevoerde monitoringsprogramma, dat er alleen gewonnen wordt tijdens hoogwater, er vogelsoorten foerageren in de zeer dichte nabijheid van het winschip (Leopold 2002) en gezien de mitigerende maatregelen die worden genomen, zal mechanische pierenwinning in de concessiegebieden op de Vlake van Kerken door Arenicola B.V. naar verwachting niet leiden tot significante aantasting van de relevante vogelrichtlijnsoorten als wezenlijk kenmerk van het beschermd gebied en de van dit gebied geformuleerde instandhoudingsdoelen niet negatief beïnvloeden.'*

Alternatieven voor de huidige winning

Uit bovengenoemd rapport⁴ blijkt dat de kweek van wadpielen die kwalitatief vergelijkbaar zijn met de wilde pier niet eenvoudig is. Net als bij de zager is de markt voor kweek een andere dan voor steekzagers; de marktperceptie is dat de kwaliteit van kweek inferieur zal zijn. Tegelijk is de kweek van de wadpier technisch uitdagender, met (aldus Topsy baits) een duidelijk lagere productiviteit per oppervlakte-eenheid dan kweekzager (een factor 6 wordt genoemd in het rapport). Dat legt, althans naar de huidige inzichten, ook een druk op de economische haalbaarheid van een kweekalternatief, behoudens mogelijk voor high end medische toepassingen (bloedplasma).

---

⁵ 181031 Adviesrapport samenvatting Zeepierkweek 251018 Van Hall Larenstein, opdrachtgever PRW

⁶ Aanvulling op de passende beoordeling mechanische winning van pieren door Arenicola B.V. op de Vlake van Kerken (Waddenzee) <https://edepot.wur.nl/508852>